

POHJOIS-SAVON LIITTO
Regional Council of Pohjois-Savo

Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisussuunnitelma 2011 – 2015

POHJOIS-SAVON MAAKUNNALLINEN
TURVALLISUUSSUUNNITELMA
2011 - 2015

Kuopio 2011

Pohjois-Savon liiton julkaisu A:69

Taitto: Marja Partanen
Painosmäärä 100 kpl
Kuopio 2011

Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, Kuopio, PL 247, 70101 Kuopio
puh. (017) 550 1400
e-mail: kirjaamo@pohjois-savo.fi
faksi: (017) 550 1428

ISBN 978-952-5759-44-0
ISBN (pdf) 978-952-5759-45-7
ISSN 1797-4402

Sisältö

TIIVISTELMÄ	7
TURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAUSTAA	7
TURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAVOITTEET	8
TURVALLISUUSSUUNNITELMAN OSAPUOLET	8
POHJOIS-SAVON TURVALLISUUSTILANNE	11
TURVALLISUUSSUUNNITELMAN PAINOPISTEET	20
TURVALLISUUSTYÖN JATKUVUUS	23
TURVALLISUUSVIESTINTÄ	23
LISÄTIETOJA	24
LIITE	25

TIIVISTELMÄ

Valtioneuvosto teki 8.5.2008 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisin maa vuoteen 2015 mennessä. Sisäisen turvallisuuden ohjelman yhtenä tavoitteena on paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen. Paikallisen turvallisuussuunnittelun painopisteisiin vuosina 2011 – 2015 kuuluu kuntien turvallisuussuunnitelmien kytkeminen laajempiin alueellisiin, seutukohtaisiin tai maakunnallisiin sisäisen turvallisuuden suunnitelmiin.

Pohjois-Savon maakunnan turvallisuussuunnittelun toimijat ovat tunnistaneet Pohjois-Savossa erityisesti seuraavia poikkihallinnollisia toimia sekä viranomais- ja järjestökentän yhteistyötä vaativia turvallisuustyön kärkihaasteita: ikäihmisten asumisen turvallisuus; nuorten syrjäytyminen; oppilaitosten turvallisuus ja työyhteisöjen turvallisuuskulttuuri; yleisten paikkojen turvallisuus ja viihtyvyys sekä väkivalta, johon liittyen erityisesti lähisuhdeväkivalta.

Pohjois-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on toimia **strategisen tason puitesuunnitelmana** Pohjois-Savon kuntien kunta- tai seutukohtaisille suunnitelmille. Kunnat päivittävät omat kunta- tai seutukohtaiset turvallisuussuunnitelmansa maakunnallisen hankkeen ohjausryhmän linjaamien viiden painopistealueen puitteissa.

TURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAUSTAA

Valtioneuvosto teki 8.5.2008 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisin maa vuoteen 2015 mennessä. Sisäisen turvallisuuden ohjelma sisältää 74 toimenpidettä turvallisuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Ohjelmassa korostuu arjen turvallisuus, erityisesti koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ennalta ehkäisy ja torjunta. Ohjelman toimenpanoa ja seuranta koordinoi sisäasiainministeriö ja ohjelman toimeenpano tapahtuu paikallisella tasolla.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa määritellään sisäinen turvallisuus tilaksi, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapa-

Painopistealueet ovat:

1. Arjen turvallisuus: tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisy
2. Arjen turvallisuus: palveluiden toimivuus
3. Syrjäytymisen, erityisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisy
4. Väkivallan hallinta ja ehkäisy
5. Päihteiden käyttöön vaikuttaminen ja omavalvonnan edistäminen

Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisuussuunnitelma painottuu arjen turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin. Pohjoissavolaисilla kunnilla ovat omat valmiussuunnitelmansa sekä kiinteistöjen osalta pelastussuunnitelmat. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen www-sivuilta löytyy Pohjois-Savon vuosittainen liikenneturvallisuuskatsaus, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti pohjoissavolaista liikenneturvallisuustyötä ja -toimenpiteitä. Kaikilla Pohjois-Savon kunnilla on oma liikenneturvallisuussuunnitelmansa.

Pohjois-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laadintahankkeen ohjausryhmä arvioi vuosittain maakunnallisen turvallisuussuunnitelman toteutumista. Suunnitelman päivittämisestä päätetään tarpeen mukaan.

uksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan tai kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvatomuutta. Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avunsaanti tarvittaessa ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat vastuuseen teoistaan. Osana sisäistä turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin sekä normaaliolojen häiriötilanteista johtuviin uhkiiin.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman yhtenä tavoitteena on paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen. Paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on parantaa turvallisuutta vähentämällä onnettomuuksien, tapaturmien, rikosten ja häiriöiden määrää ja lisätä asukkaiden turvallisuuden tunnetta. Turvallisuussuunnittelussa tulee huomioida yhteistyö elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa, jota kautta mahdollistuu myös asukkaiden vaikutusmahdollisuus turvallisuutta koskevaan päätöksentekoon. Sisäisen turvallisuuden ohjelma (Turvallinen elämä jokaiselle) löytyy kokonaisuudessaan sisäasiainministeriön verkkosivuilta (www.intermin.fi).

Pohjois-Savossa maakunnan turvallisuussuunnitelman laatiminen käynnistyi 7.5.2010 järjestetyllä turvallisuussuunnittelun seminaarilla. 1.11.2010 käynnistyi Pohjois-Savon liitossa maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laadinta -hanke, jolloin varsinainen turvallisuussuunnitelman teko alkoi.

Pohjois-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laadinta -hankkeen ohjausryhmätyössä ovat olleet mukana maakuntaliiton lisäksi edustajat Pohjois-Savon poliisista, Pohjois-Savon pelastuslaitoksesta, Itä-Suomen AVIsta, Pohjois-Savon ELY-keskuksesta, Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulistista, Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiristä, SPR/Vapepasta sekä kunnan sosiaali- ja terveyssektorilta.

TURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAVOITTEET

Pohjois-Savon turvallisuussuunnittelun tavoitteena on kehittää kuntien toimintaympäristöjä siten, että maakunnan asukkaiden ja työntekijöiden onnettomuudet ja tapaturmat vähenevät, rikosten ja häiriöiden määrä vähenee, sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset alenevat sekä yleinen hyvinvointi ja turvallisuuden tunne lisääntyvät. Edellä mainittuihin tavoitteisiin pääsemiseksi on tarpeen lisätä viranomaisten ja toimijoiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä siten, että turvallisuusajattelu tulee osaksi kuntien päivittäistä työtä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman 2011 – 2015 painopisteiden mukaisesti maakunnallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on ulottaa turvallisuusyh-

teistyö pohjoissavolaisista kunnista edelleen kyliin, sillä väestön ikääntymisen myötä kyläyhteisöjen merkitys arjen turvallisuutta parantavissa toimenpiteissä korostuu. Tavoitteena on, että turvallisuusasiat sisällytetään osaksi pohjoissavolaisia kyläsuunnitelmia ja turvallisuustoimenpiteitä toteuttavissa toimenpideohjelmassa huomioidaan erityisesti viranomaisten ja järjestöjen välisen yhteistyön tehostaminen.

Lisäksi tavoitteena on Pohjois-Savon asukkaiden omatoimisen turvallisuuden edistäminen erityisesti turvallisuuteen liittyvän riskitietoisuuden lisäämisen ja omakohtaisen varautumisen parantamisen kautta.

TURVALLISUUSSUUNNITELMAN OSAPUOLET

Elinkeinoelämä

Pohjois-Savossa toimi reilut 12 500 yritystä vuonna 2009. Maatalous sekä metsä- ja metalliteollisuus ovat alueen merkittävimpiä teollisuuden aloja. Näiden osuus koko Suomen vientituloista on huomattava. Luontaisista vahvuuksista ponnistavat myös matkailu ja maatalous sekä elintarvike- ja kemianteollisuus. Raaka-ainepohjasta riippumattomia uusia kasvualoja ovat mm. informaatioteknologia, lääkekehitys, agrobiotekniikka, terveydenhuolto- ja ympäristöteknologia.

Keskusrikospoliisin vuoden 2010 yrityksiin kohdistuvan tilannekuvan mukaan elinkeinoelämän turvallisuutta uhkaavia tekijöitä ovat mm. ulkomaalaistaustaisten ammattirikollisten tekemät omaisuusrikokset, maksuvälinepetokset, tietoturvallisuusriskit sekä rikollisuuden soluttautuminen julkisiin virastoihin ja yrityksiin. Myös työpaikoilla koetun väkivallan määrä on tilastojen mukaan lievästi lisääntynyt.

Kunnat

Pohjois-Savon maakunnassa on 21 kuntaa ja alueella asuu reilut 247 000 asukasta. Alueella on viisi seutukuntaa ja seitsemän kaupunkia.

Maakunnallinen turvallisuussuunnitelma toimii Pohjois-Savon kuntien kuntakohtaisten tai seutukunta-kohtaisten turvallisuussuunnitelmien puitesuunnitelmana. Kunnat tunnustavat parhaiten omat paikalliset turvallisuushaasteensa ja tarpeensa ja luovat siten omat toimintasuunnitelmansa paikallisen turvallisuuden parantamiseksi. Pohjois-Savon kunnat ovat olleet mukana maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laatimistyössä kartoittamalla kuntiensä toimintaympäristöjen ongelmia ja haasteita.

Kylät

Pohjois-Savossa on kylätoimikuntia ja -yhdistyksiä 288. Pohjois-Savon Kylät ry on laatinut Pohjois-Savon kyläohjelman, jossa on koottuna kylätoiminnan tarpeet ja suunniteltu konkreettisia toimenpiteitä maakunnallisen kylätoiminnan edistämiseksi. Pohjois-Savon Kylät ry:n toimintaan kuuluu mm. kylien maakunnallisten kehittämishankkeiden käynnistäminen, Pohjois-Savon kyläohjelmien edistäminen, verkostoituminen valtakunnan tasolla sekä Pohjois-Savon kyläohjelman toteuttamishankkeen hallinnointi.

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut ehkäisemällä ennakkoon onnettomuuksia ja antamalla onnettomuustilanteissa nopeaa ja ammattitaitoista apua kaikissa olosuhteissa. Pohjois-Savon pelastuslaitos on yksi Suomen 22 alueellisesta pelastuslaitoksesta. Pelastuslaitoksen tavoitteena on onnettomuuksien määrän pieneneminen sekä palokuolemien, palovahinkojen ja koti- ja vapaa-ajan tapaturmien väheneminen.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksella on turvallisuusviestintäsuunnitelma, jossa kuvataan, miten pelastuslaitoksen henkilöstö suorittaa lakisääteisiä valistukseen, neuvontaan, turvallisuuskoulutuksen ja muuhun henkilö- ja paloturvallisuuteen liittyviä tehtäviä koko maakunnan alueella. Suunnitelmassa esitetään kullekin kohderyhmälle (esikoululaiset, nelos- ja kahdeksasloukkalaiset, toisen asteen opiskelijat,

työikäiset, vanhukset, eläkeläiset) vaadittavat turvallisuusviestintätilaisuuden minimitavoitteet. Näin turvataan samantasoinen opetus kaikille maakunnan asukkaille. Yhtenä tärkeimmistä pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän aiheista on kodin turvallisuus ja sen ylläpitäminen. Turvallisuusviestinnässä pyritään aina kaksisuuntaiseen toimintaan, ei pelkää viranomaislähtöiseen viestintään.

Pohjois-Savon poliisi

Poliisin valtakunnallinen visio vuonna 2014 määrittelee poliisitoimen tavoitteen, jonka mukaan "Suomi on Euroopan turvallisin maa, minkä takeena on ammattitaitoinen, palveluaitis, luotettava, yhteistyöhakuinen ja tehokkaasti organisoitu poliisi." Poliisitoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden elementit ovat kansalaisten luottamus poliisiin ja Euroopan turvallisimman maan status. Poliisin strategiassa vuosille 2008 - 2012 poliisitoimelle määritellyt painopisteet ja päätoimintalinjat sisältävät ensimmäisenä kohtana rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämisen yhteistoiminnassa muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Mm. lähipoliisitoiminnalla toteutetaan valtakunnallista visiota.

Pohjois-Savon poliisi toteuttaa osaltaan poliisin valtakunnallista visiota. Erityisiä haasteita poliisille Pohjois-Savossa tuovat väestön väheneminen ja keskittyminen haja-asutusalueilta asutustaajamiin, jonka johdosta tulisi turvata poliisipalvelujen saatavuus tasapuolisesti koko maakunnan alueella. Lisäksi väestön ikääntymisen myötä turvallisuuden tunteen ylläpitämisen merkitys hyvinvointitekijänä korostuu.

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon liitto on maakunnan 21 kunnan muodostama lakisääteinen kuntayhtymä. Liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden elinolosuhteiden ja hyvinvoinnin kaikinpuoliseksi kehittämiseksi. Maakunnallisen kehitystyön tärkein tavoite on vahvistaa elämisen edellytyksiä maakunnassa.

Pohjois-Savon syksyllä 2009 hyväksytyn maakuntastrategian tavoitteet muodostavat maakuntaohjelman 2011 - 2014 neljä toimintalinjaa. Nämä ovat (1) talouden uudistuminen, (2) työvoiman riittävyys ja osaaminen, (3) hyvinvointipalvelut ja hyvinvointi sekä (4) toimiva ja taloudellinen palvelu- ja kuntarakenne sekä saavutettavuus.

Pohjois-Savon liitto vastaa maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laadintyöstä ja suunnitelman toteutumisen seurannasta kutsumalla vuosittain koolle hankkeen ohjausryhmän. Pohjois-Savon liitto huolehtii siitä, että turvallisuussuunnitelmassa esitetyjä toimia toteutetaan maakuntasuunnitelman sekä maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelmien toteutuksen yhteydessä. Maakuntahallitus hyväksyy Pohjois-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelman.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pohjois-Savon ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen yhtenä tehtävänä on liikenteen sujumisen ja turvallisuuden parantaminen toimialueellaan. Liikenneturvallisuustoimenpiteet maanteillä koostuvat tiestön hoidosta, liikenteen ohjauksesta ja hallinnasta sekä rakenteellisista toimenpiteistä, kuten tievalaistuksesta ja kevyen liikenteen väylien rakentamisesta. Pohjois-Savon ELY-keskus tekee myös liikenneturvallisuustyötä, johon kuuluvat Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmat ja kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat. Osalla Pohjois-Savon kunnista on seudullinen liikenneturvallisuussuunnitelma. Keskeisenä kumppanina Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenneturvallisuustyössä on Liikenneturvan Kuopion aluetoimisto.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Sairaanhoitopiiri tuottaa erikoissairaanhoitopalveluiden lisäksi tulevaisuudessa myös perusterveydenhuollon ja osittain sosiaalihuollon palveluita Kysteriliikelaitoksen kautta. Tämä tuo omat haasteensa toimintaympäristön muuttuessa laajemmalle alueelle Pohjois-Savossa. Uuden terveydenhuoltolain mukaan sairaanhoitopiirin vastuut valmiussuunnittelun koordinoinnissa tulevat kasvamaan. Alueellinen valmiussuunnitelma laajenee vuoden 2011 aikana koko erityisvastuualueelle. Suunnitelmaan otetaan mukaan myös sosiaalihuollon suunnitelmat. Valmiussuunnitelmissa korostuvat entistä enemmän normaaliaikojen poikkeavat tilanteet. Näitä ovat erilaisen luonnonilmiöiden aiheuttamat ongelmat yhteiskunnan perustoiminnoissa (sähkö, lämpö, vesi jne.).

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin yhtenä keskeisenä tavoitteena on hyvän turvallisuuskulttuurin saavuttaminen ja ylläpitäminen, joihin liittyvät jatkuva laadunhallinnan kehittäminen ja oheistuksen päivittäminen. Näillä menettelyillä yhteistyössä eri viranomaisten kanssa sairaanhoitopiiri rakentaa turvallisempaa Pohjois-Savoa ja luo osaltaan turvallisuuden tunteen kasvua.

Pohjois-Savon seurakunnat

Evangelisluterilaisen kirkon strategian mukaan "Kirkon tehtävänä on kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tuoda elämään kestävä perustus ja rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta." Tätä tehtävää hoitavat Pohjois-Savon seurakunnat omalla alueellaan ja tässä tehtävässä niitä tukee Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli.

Perustehtävää hoitaessaan seurakunnat edistävät yksilön ja yhteisön turvallisuutta vahvistamalla kansalaisten hengellistä ja henkistä hyvinvointia ja vastuullista elämäntapaa. Vastuulliseen elämäntavan vahvistamiseen kuuluu turvallisuuskasvatus.

Turvallisuuskasvatus tapahtuu erityisesti päiväkerhoissa, lasten ja nuorten kerhoissa, rippikoulussa sekä erilaisissa vanhustyön ja diakoniatyön ryhmissä. Erityisesti seurakunnan diakoniatyöntekijöillä on kotikäyntityön kautta sellaista tietoa arjen turvallisuudesta, jonka jakaminen muiden toimijoiden kanssa on tärkeää.

Järjestöt

Järjestöt toteuttavat tehtäviä, jotka täydentävät joko viranomaispalvelujen rinnalla tai itsenäisesti viranomaisten tuottamia palveluja. Järjestöt ovat kanava paikallisiin asukkaisiin ja tästä syystä niillä on usein sellaista tietoa, joka tulee viranomaisten tietoon vasta myöhemmin.

Pohjois-Savossa on lukuisia eri järjestöjen alue- ja paikallistoimistoja, esim. Suomen Punaisen Ristin Savo-Karjalan piirin aluetoimisto. Punainen Risti koordinoi Vapaaehtoista pelastuspalvelua (Vapepa). Vapepaan kuuluu 50 jäsenjärjestöä eri toimialoilta.

Itä-Suomen Aluehallintovirasto

Itä-Suomen AVI:n pelastustoimen ja varautumisen vastuualue ohjaa ja johtaa pelastustoimen suunnittelua sekä huolehtii osaltaan suunnitelmien yhteensovittamisesta. Lisäksi se valvoo ja arvioi pelastuspalvelujen saatavuutta ja tasoa. Pelastustoimen ja varautumisen vastuualue osallistuu sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Se edistää kumppanuuteen perustuvia järjestelyjä pelastuslaitosten kanssa sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanossa. Itä-Suomen AVI:n poliisitoimen vastuualue tukee paikallista turvallisuussuunnittelutyötä ja arvioi poliisitoimen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja poliisipalvelujen saatavuutta. Poliisin vastuualueen tehtävänä on varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen poliisitointa koskien.

POHJOIS-SAVON TURVALLISUUSTILANNE

Yleinen turvallisuudentunne

Pohjois-Savon maakunnan väkiluku oli 247 943 asukasta vuoden 2010 lopussa. Tilastokeskuksen trendilaskelman mukaan maakunnan väkiluku vähenee ja väestön ikärakenne muuttuu voimakkaasti vuoteen 2020 mennessä väestön ikääntymisen ja nuorten väestöryhmien poismuuton takia. Väestön ikääntymisen myötä turvallisuuden tunteen ylläpitämisen merkitys hyvinvointitekijänä korostuu.

Turvallisuus koskettaa jokaista ihmistä tavalla tai toisella. Tunne turvallisuudesta on hyvin omakohtainen kokemus. Selvitettäessä ihmisten turvallisuuden kokemisen tunnetta on huomioitava, että se on subjektiivinen näkemys asioista. Siitä huolimatta yksilön kokemus turvallisuuden tunne on aito ja oikea riippumatta siitä, mikä sen aiheuttaa. Yleensä nuoret kokevat olonsa turvallisemmaksi kuin vanhemmat. Iän myötä turvattomuuden tunne siis kasvaa. Sukupuolella on myös merkitystä, sillä naiset kokevat noin kaksi kertaa enemmän turvattomuutta kuin miehet. Myös rikoksen, erityisesti väkivaltarikoksen uhriksi joutuminen lisää turvattomuuden tunnetta.

Aluehallintovirastossa toimii sisäisen turvallisuuden työryhmä, jossa ovat poikkihallinnollisesti edustettuina aluehallintoviraston Peruspalvelut, Oikeusturva ja luvat -vastuualue, Ympäristölupavastuualue, Poliisitoimen vastuualue, Työsuojelun vastuualue ja Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue. Kutsuttuina asiantuntijoina mukana ovat myös Pohjois-Karjalan rajavartiosto, Suomen Punainen Risti Savo-Karjalan piiri, Etelä-Savon maakuntaliitto ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Työryhmän tehtävänä on:

- Sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellisen täytäntöönpanon edistäminen.
- Toimintaympäristön seuranta, turvallisuuden tilannekuvan ylläpitäminen, tietojenvaihto ja ennakoiva viranomaisyhteistyö.
- Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluiden saatavuuden varmistaminen.
- Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen sisäisen turvallisuuden edistämiseksi.

Vuonna 2010 kaikkien rikosten määrä nousi Pohjois-Savossa 4,62 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuonna 2010 Pohjois-Savossa poliisi kirjasi yhteensä 46 051 rikosta, kun vastaavasti vuonna 2009 rikosten määrä Pohjois-Savossa oli 44 018. Valtakunnallisesti kaikkien rikosten määrä nousi 0,43 prosenttia. Taulukosta 1 näkyvät Pohjois-Savon poliisille ilmoitetut rikokset ja poliisin hälytystehtävät vuosina 2008 - 2010 (lähde: Pohjois-Savon poliisi).

Poliisin keväällä 2009 tekemän turvallisuustutkimuksen mukaan suomalaisten turvallisuudentunne on heikentynyt vuodesta 2006 muutaman prosenttiyksikön verran. Pohjois-Savossa vuonna 2009 tutkimukseen vastaajat ovat Kuopiossa, Kiuruvedellä ja Rautalammilla kokeneet olonsa turvattommaksi kuin muualla maakunnassa. Valtaosaltaan turvallisuuden koettiin kehittyneen vuodesta 2006 yhteensä 11 kunnassa, mutta negatiivista kehitystä koettiin kuitenkin Kiuruvedellä, Varpaisjärvellä, Juankoskella, Tervossa ja Rautalammilla. Yleisesti ottaen Pohjois-Savo näyttäytyi turvallisena paikkana asua ja elää. Taulukosta 2 näkyy, kuinka Pohjois-Savon kunnissa on turvallisuuden tunteen *asuinalueella* koettu muuttuneen vuonna 2009 verrattuna vuoden 2006 kyselytutkimuksen tuloksiin (lähde: Pohjois-Savon poliisi).

Taulukko 1.

Poliisille ilmoitetut rikokset	2008	2009	2010	Muutos 2009>2010	Muutos% 2009>2010
Kaikki rikokset	39 912	44 018	46 051	2 033	4,62% ▲
Rikoslakirikokset	21 875	20 549	20 282	-267	-1,30% ▼
Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	12 742	12 368	13 027	659	5,33% ▲
Omaisuusrikokset yhteensä	8 569	8 450	8 586	136	1,61% ▲
Moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet	260	234	287	53	22,65% ▲
Varkaudet yhteensä	1 888	1 741	2 139	398	22,86% ▲
Ryöstöt yhteensä	53	37	44	7	18,92% ▲
Pahoinepityrikokset yhteensä	1 518	1 514	1 595	81	5,35% ▲
Törkeä pahoinepity	75	64	76	12	18,75% ▲
Henkirikokset yrityksineen	15	26	19	-7	-26,92% ▼
Henkirikokset	1	4	5	1	25,00% ▲
Huumausainerikokset yhteensä	411	427	530	103	24,12% ▲
Törkeät huumausainerikokset	38	16	27	11	68,75% ▲
Liikenne rikokset yhteensä	9 133	8 181	7 255	-926	-11,32% ▼
Törkeä rattijuopumus	741	686	620	-66	-9,62% ▼
Rattijuopumus	576	472	429	-43	-9,11% ▼
Rattijuopumukset yhteensä	1 317	1 158	1 049	-109	-9,41% ▼
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen	6 309	5 643	4 852	-791	-14,02% ▼
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	205	195	150	-45	-23,08% ▼
Liikenne rikkomukset	16 722	22 217	24 500	2 283	10,28% ▲
Asuntomurrot	179	167	266	99	59% ▲
Mökkimurrot	123	87	86	-1	-1% ▼
Liikemurrot	126	126	200	74	59% ▲
Automurrot	318	287	354	67	23% ▲
Poliisin hälytystehtävät	2008	2009	2010	Muutos 2009>2010	Muutos% 2009>2010
Kaikki tehtävät yhteensä	52 342	48 153	50 030	1 877	3,90% ▲
A ja B kiireellisyys luokan tehtävät	43 062	39 216	40 730	1 514	3,86% ▲
Kaikki kotihälytystehtävät yhteensä	4 835	4 528	4 568	40	0,88% ▲
Kotihälytys-perheväkivalta tehtävät	910	961	1 012	51	5,31% ▲
Päihtynyt henkilö tehtävät	5 355	4 492	4 221	-271	-6,03% ▼
Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta tehtävät	5 221	4 499	4 954	455	10,11% ▲
Hengen ja terv. suoja tehtävät	2 163	2 084	2 148	64	3,07% ▲
Omaisuu den suoja tehtävät	4 620	4 503	4 765	262	5,82% ▲
Liikennetehtävät	10 473	9 241	9 811	570	6,17% ▲
Yksilön suojaan kohdistuva tehtävä	17 486	15 482	15 828	346	2,23% ▲
Onnettomuus tai vaarallinen tilanne	1 644	1 752	2 137	385	21,97% ▲

Kuluva vuosi Tammi - joulukuu
Tietolähde(rikos) päivitetty: 7.1.2011
Tietolähde(tehtävät) päivitetty: 19.1.2011

Taulukko 2.

Pohjois-Savon poliisilaitos- turvallisuuden tunne asuinalueella

Osuus	2003	2006	2009	2009 - 2006
140 Iisalmi	83,6	86,0	88,0	1,9
239 Keitele	93,3	83,3	94,7	11,4
263 Kiuruvesi	71,2	88,2	74,3	-13,9
402 Lapinlahti	92,9	95,1	89,1	-6,0
595 Pielavesi	88,9	100,0	97,7	-2,3
762 Sonkajärvi	84,6	94,7	94,7	0,0
916 Varpaisjärvi	100,0	100,0	88,5	-11,5
925 Vieremä	93,3	92,9	96,9	4,0
174 Juankoski	88,0	100,0	89,1	-10,9
204 Kaavi	91,7	78,6	96,0	17,4
534 Nilsiä	95,7	94,3	90,6	-3,7
687 Rautavaara	100,0	100,0	91,7	-8,3
857 Tuusniemi	100,0	87,5	100,0	12,5
227 Karttula	100,0	87,5	96,6	9,1
297 Kuopio	73,7	83,7	81,2	-2,4
476 Maaninka	100,0	90,0	94,6	4,6
749 Siilinjärvi	87,6	94,3	89,7	-4,6
844 Tervo	100,0	100,0	88,9	-11,1
686 Rautalampi	73,7	100,0	82,6	-17,4
778 Suonenjoki	89,4	88,6	96,7	8,1
921 Vesanto	92,3	100,0	94,1	-5,9
420 Leppävirta	82,1	91,9	93,2	1,2
915 Varkaus	84,4	86,2	87,4	1,2
8510 Pohjois-Savo	81,7	88,4	86,7	-1,6
Koko maa	83,5	87,1	84,2	-2,9

Väkivalta

Väkivaltarikosten ja pahoinpitelyrikosten määrä kasvoi vuonna 2010 Pohjois-Savossa reilut viisi prosenttia, mikä poikkeaa valtakunnan tilastosta, jossa henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä pysyi lähes ennallaan. Törkeät pahoinpitelyt lisääntyivät Pohjois-Savossa yli 18 prosenttia ja muut pahoinpitelyt (pahoinpitelyt ja lievät pahoinpitelyt) lisääntyivät noin 5 prosenttia. Henkirikoksia Pohjois-Savossa tehtiin vuonna 2010 yksi enemmän kuin edellisellä vuonna. Väkivaltarikosten lisääntymisen myötä myös Pohjois-Savon katuturvallisuusindeksi laski liki kaksi prosenttia. Väkivaltarikosten lisääntymiselle ei ole olemassa yksittäistä selittävää tekijää.

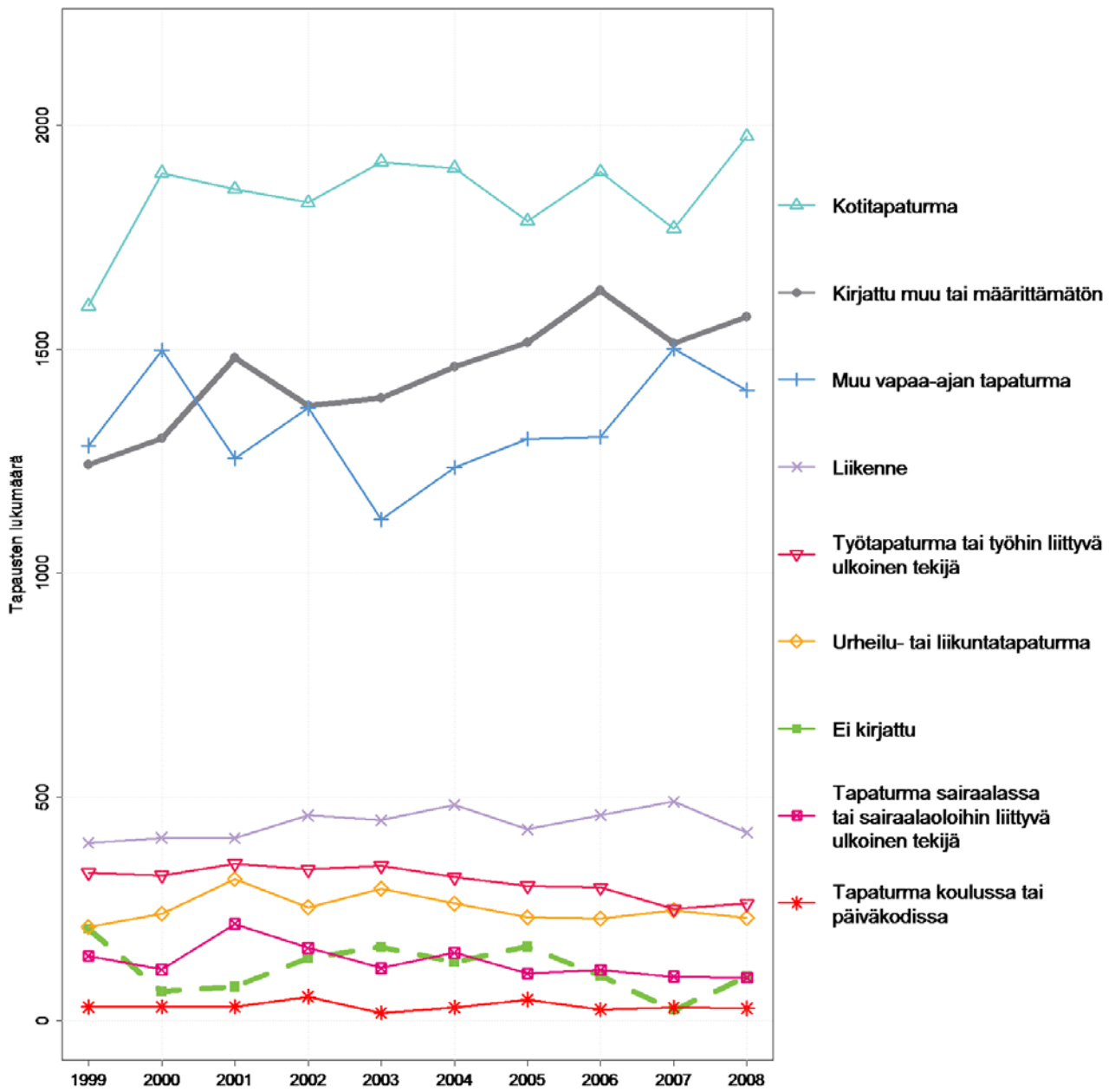
Tapaturmat ja onnettomuudet

Tapaturmat ja väkivalta ovat suomalaisten neljänneksi yleisin kuolemansyy. Tapaturmat kotona ja vapaa-ajalla, joiden seurauksena on kuolema, ovat lisääntyneet. Yleisin syy kuolettavaan tapaturmaan on putoaminen tai kaatuminen. Myös myrkytykset ovat yleisiä. Alkoholi on usein osallisena tapaturmissa. Saunan kuumuuteen, myrkytyksiin, tulipaloihin, hukkumisiin ja kylmyyteen kuolla useimmiten päihdyksissä. Vaikka tapaturmat ja väkivaltaiset teot eivät aina johda kuolemaan, niistä aiheutuu huomattavia kustannuksia yhteiskunnalle etenkin sairaaloiden vuodeosastoilla kertyneiden hoitopäivien muodossa.

Palokuolleiden määrä Suomessa vuosina 2007 - 2010 ei ole vähentynyt sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti. Palokuolleiden määrä Suomessa oli 107 henkilöä vuonna 2008, 107 henkilöä vuonna 2009 ja 80 henkilöä vuonna 2010. Pohjois-Savossa palokuolleiden määrät ovat seuraavat: 8 henkilöä vuonna 2008, 5 henkilöä vuonna 2009 ja 7 henkilöä vuonna 2010. Edellä mainitut Pohjois-Savon lukumäärät tekevät keskimäärin noin 27 palokuollutta miljoonaa asukasta kohden, mikä on neljänneksi eniten Suomen 22 pelastustoimen alueista.

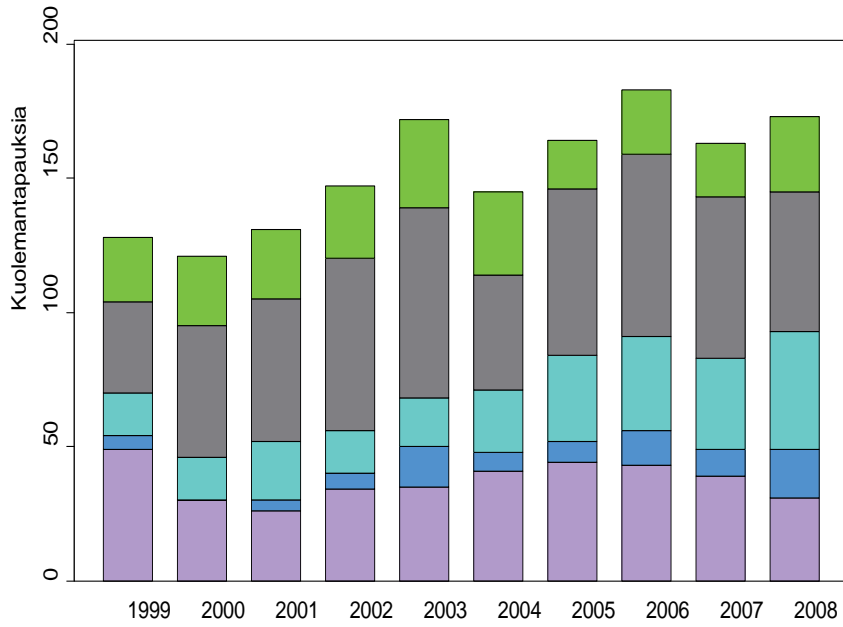
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuonna 2010 Pohjois-Savon tieliikenteessä loukkaantui yhteensä 287 henkilöä ja kuoli 8 henkilöä kun vastaavat luvut edellisvuonna olivat 279 ja 10. Vuosien 2006 - 2008 keskiarvoihin verrattuna Pohjois-Savon tieliikenteen turvallisuus on ollut kohentumaan päin.

Seuraavasta kuviosta näkyy, miten Pohjois-Savon pelastusalueen asukkaille sattuneet tapaturmat jakaantuivat kotona, urheilu- ja liikuntatilanteissa, liikennealueella, työssä tai päiväkodissa/koulussa tapahtuviin tapaturmiin (tieto tallentuu sairaalassa potilaan hoidon yhteydessä) vuosina 1999 -2008.

(Lähde: THL:n tapaturmakatsaus 2010/Pohjois-Savon pelastusalue)

Seuraavassa taulukossa näkyvät tapaturmissa *kuolleet* syyn mukaan Pohjois-Savon pelastusalueella vuosina 1999 - 2008.

Päihteet

Päihteiden käyttö on suomalaisten vakavimpia terveysuhkia. Vuosittain noin 2 200 henkeä kuolee alkoholin ja noin 100 huumeiden käytön seurauksena, mikä on 5 % kaikista kuolemantapauksista. Alkoholi on merkittävin suomalaisen työikäisen miehen ennenaikaiseen kuolemaan johtava tekijä. Päihteiden käytön aiheuttamista haitoista ja haittakustannuksista noin 80 % on alkoholin aiheuttamaa. Alkoholin suurkuluttajia on 5 - 10 % aikuisväestöstä. Eniten alkoholinkäyttöään ovat lisänneet naiset ja nuoret. Kun alkoholia käyttämään tottuneet ikäluokat yhä vanhenevat, alkoholinkäyttö tulee olemaan mukana yhä useammassa vanhuksen tapaturmassa.

Samanaikaisesti myös vanhusten lääkkeiden käyttö lisääntyy ja etenkin mieliala- ja masennuslääkkeitä sekä uni- ja rauhoittavia lääkkeitä käytetään paljon. Vanhusten alkoholin ja lääkkeiden käyttö saattaa nousta tulevaisuudessa kaatumisten ja murtumien tärkeäksi vaaratekijäksi, ellei siihen pystytä tehokkaasti vaikuttamaan.

Alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman 2011 - 2012 mukaan sosiaali- ja terveystieteiden tavoitteena on vähentää alkoholin kokonaiskulutusta vuoteen 2011 mennessä 9,4 litraan asukasta kohden kulutuksen ollessa 10,2 litraa vuonna 2009.

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina (litraa)

		9,0	8,9	8,7
		8,7	8,5	8,3

(Lähde: THL:n tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet)

Hoitoon hakeutuneiden huumeasiakkaiden ensisijainen päihde oli vuonna 2006 opiaatit (41 %), piristeet (21 %), alkoholin ja huumeiden sekakäyttö (17 %), kannabis (14 %) ja rauhoittavat lääkeaineet (7 %). Opiaatteihin kuuluva buprenorfiini oli ensisijaisena hoitoon johtaneena päihteenä 31 %:lla koko asiakaskunnasta. Lähes kaksi kolmasosaa asiakkaista oli ilmoittanut käyttävänsä vähintään kolmea ainetta. Huumeasiakaskunnan keski-ikä oli 28 vuotta.

Seuraavassa taulukossa on vertailtu päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidettujen määrää ja päihdesairauksien hoitojaksojen määrää 15 - 24 -vuotiailla koko maassa ja Pohjois-Savossa.

			6,0	6,6	5,9
			4,0	4,0	3,9
			5,5	5,9	5,8
			3,4	3,7	3,7

(Lähde: THL:n tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet)

Syrjäytyminen

Syrjäytyminen merkitsee yksilön tai kotitalouden joutumista taloudellisesti ja sosiaalisesti ongelmallisiin olosuhteisiin, joista mahdollisuudet vapautua ovat huonot. Syrjäytyminen on yleisintä yksinäisillä miehillä ja työttömyys on raskain syrjäyttävä. Syrjäytymisen uhassa ovat myös vanhukset ja maahanmuuttajat.

Nuorten pitkäaikainen työttömyys, asunnottomuus, pitkäaikainen toimeentulotukiasiakkuus sekä näistä seuraava elämänhallinnan pettäminen näkyy nuorten syrjäytymisenä ja muunakin pahoinvointina. Toimeentulotukiasiakkaalla on suuri syrjäytymisen uhka. Toimeentulotukea saaneiden henkilöiden määrä on ollut kasvava viime vuosina koko maassa ja Pohjois-Savossa.

Usein syrjäytyminen on alkanut siinä vaiheessa, kun henkilö on jäänyt ammatillisen koulutuksen ulkopuolelle eikä hänellä on mitään ammatillista tutkintoa. Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen tilaston mukaan nuorisotyöttömyys on Pohjois-Savossa huomattavasti yleisempää kuin koko maassa, kuten seuraavasta taulukosta nähdään.

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24 -vuotiaasta työvoimasta

		9,0	8,8	13,8
		12,3	12,3	18,2

(Lähde: THL:n tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet)

TURVALLISUUSUUNNITELMAN PAINOPISTEET

Pohjois-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelun toimijat ovat tunnistaneet Pohjois-Savossa erityisesti seuraavia poikkihallinnollisia toimia sekä viranomais- ja järjestökentän yhteistyötä vaativia kärkahaasteita: ikäihmisten asumisen turvallisuus; nuorten syrjäytyminen; oppilaitosten turvallisuus ja työyhteisöjen turvallisuuskulttuuri; yleisten paikkojen turvallisuus ja viihtyvyys sekä väkivalta, johon liittyen erityisesti lähisuhdeväkivalta.

Pohjois-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laadinta -hankkeen ohjausryhmä on linjannut edellä mainittujen haasteiden pohjalta viisi pohjoissavolaisen turvallisuussuunnittelun painopistettä kunta- ja seutukohtaisten turvallisuussuunnitelmien perustaksi. Painopistealueet ovat:

1. Arjen turvallisuus: tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisy
2. Arjen turvallisuus: palveluiden toimivuus
3. Syrjäytymisen, erityisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisy
4. Väkivallan hallinta ja ehkäisy
5. Päihteiden käyttöön vaikuttaminen ja omavalvonnan edistäminen

Pohjois-Savon kunnat ovat kartoittaneet em. painopistealueille toimintaympäristöjensä keskeisiä haasteita, jotka näkyvät seuraavasta taulukosta. Taulukosta näkyvät myös seurantamittarit, joiden avulla maakunnallisen turvallisuussuunnitelman laadinta -hankkeen ohjausryhmä seuraa painopistealoittain turvallisuuskehityksen suuntaa Pohjois-Savossa.

PAINOPISTEET/TOIMINTAYMPÄRISTÖN HAASTEET	MITTARISTO	LÄHTÖTASO POHJOIS-SAVOSSA	TAVOITETASO 2015 POHJOIS-SAVOSSA	TIETOLÄHDE
Arjen turvallisuus: tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisy <i>erityisesti ikääntyneiden tapaturmat ja onnettomuudet</i>	Henkilövahinko-onnettomuudet liikenteessä Palokuolemien määrä ² Tulipalojen määrä ³	2008-2010 (ka.): 300 louk- kaantunutta ja 16 kuollutta 2010: 7 henkilöä 2010: 794 kpl	enintään 250 loukkaantu- nutta ja 12 kuollutta enintään 3 henkilöä enintään 720 kpl	Tilastokeskus PRONTO PRONTO
Arjen turvallisuus: palveluiden toimivuus <i>erityisesti yleinen turvattomuuden tunne ja yleisten alueiden turvattomuus</i>	Koettu turvallisuuden tunne kunnit- tain Yleisten paikkojen pahoinpitelyjen määrä ⁴ Yleisten paikkojen vahingontekojen määrä	Vuoden 2009 turvallisuustut- kimuksen taso 2008-2010 (ka.): 747 kpl 2008-2010 (ka.): 1175 kpl	ei heikkene vuoden 2009 tasosta ei lisääntynyt 2008-2010 keskim. tasosta ei lisääntynyt 2008-2010 keskim. tasosta	Poliisin turvallisuustutkimus Poliisin tilastot Poliisin tilastot
Syrjäytymisen ehkäisy <i>erityisesti nuorten syrjäytyminen</i>	Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17 - 24 v. määrä (% vastaavanikäi- sestä väestöstä) Nuorisotyöttömien, alle 24 v. määrä (% vastaavanikäisestä väestöstä)	2009: 9,6% 2009: 18,2%	enintään 0 – 5% vastaa- vanikäisestä väestöstä mahdollisimman lähelle valtakunnallista tasoa (v.2009/13,8%)	THL THL

² Palokuolemaksi luetaan tapahtuma, jossa ihminen kuolee tulipalon seurauksena 30 pv:n kuluessa tulipalosta onnettomuustyypeissä rakennuspalo, maastopalo, liikennevälinepalo, muu palo.

³ Rakennuspalo on palo, johon palokunta on hälytetty ja jossa palo on levinnyt syttymiskohdastaan sytyttäen rakennuksen rakenteet tai irtaimiston palamaan. Myös omatoimisesti sammutetut tai itsestään sammuneet rakennuspalot kirjataan rakennuspaloksi, vaikka palokunnalla ei ole ollut kohteessa sammutustehtävää.

⁴ Yleiseksi paikaksi luokitellaan paikka, johon kenellä tahansa on vapaa pääsy. Pahoinpitelyrikoksia ovat lievä pahoinpitely, pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely. Virallisen syytteen alaisia ovat pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely. 1.1.2011 lukien lievä pahoinpitely on myös virallisen syytteen alainen silloin, kun se kohdistuu alaikäiseen, tekijälle läheiseen henkilöön, tai henkilöön, joka suorittaa työtehtäviään.

	Nuorten (15 – 17 v.) tekemien rikoslakirikosten (pl. liikenne rikokset) määrä ⁵	2008-2010 (ka.): 2087 kpl	ei lisääntynyt 2008-2010 keskim. tasosta	Poliisin tilastot
Väkivallan hallinta ja ehkäisy	Pahoinpitelyjen määrä	2008-2010 (ka.): 1546 kpl	ei lisääntynyt 2008-2010 keskim. tasosta	Poliisin tilastot
<i>erityisesti lähisuhteiden väkivalta</i>	Perheväkivaltarikosilmoitusten määrä ⁶	2008-2010 (ka.): 171 kpl	ei lisääntynyt 2008-2010 keskim. tasosta	Poliisin tilastot
Päihteiden käyttöön vaikuttaminen ja omavalvonnan edistäminen	Alkoholin myynti litraa/asukas	2009: 8,7 l	ei lisääntynyt 2009 tasosta	THL
<i>erityisesti nuorten ja asunnottomien päihteiden käyttö</i>	Yleisillä paikoilla annettujen alkoholien nauttimissakkojen määrä	vuoden 2011 lähtötaso	ei lisääntynyt 2011 tasosta	Poliisin tilastot
	Päihtymyksen takia säilöön otettujen määrä	2010: 5239 kpl	ei lisääntynyt 2010 tasosta	Poliisin tilastot

⁵ Rikoslakirikokset (pl. liikenne rikokset). Muut rikoslakirikokset, kuten varkaus, pahoinpitely, petos jne. ilmentävät tekijässä enemmän taipumusta assosiativiseen käyttäytymiseen kuin liikenne rikokset.

⁶ Perheväkivaltarikosilmoitukseksi luokitellaan teko joka kohdistuu samassa taloudessa asuvaan.

TURVALLISUUSTYÖN JATKUVUUS

Maakunnallista turvallisuussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain edellä kuvattun mittariston perusteella Pohjois-Savon maakunnan turvallisuussuunnitelman laadinta -hankkeen ohjausryhmän toimesta.

Pohjois-Savon kuntien kunta- ja seutukohtaisiin turvallisuussuunnitelmiin suositellaan sisällytettäväksi seurantamittareita, joiden avulla kunnat voivat seurata ja arvioida kriittisesti, päästäänkö turvallisuussuunnitelmia toteuttavilla toimenpiteillä konk-

reettisiin tuloksiin kuntatasolla. Tavoitteena on, että Pohjois-Savon kuntien päivitettyt turvallisuussuunnitelmat hyväksytetään valtuustotasolla paikallisten toimijoiden sitouttamiseksi turvallisuustyöhön.

Kunnissa turvallisuussuunnittelun toteutumisen arvioinnin välineenä suositellaan käytettävän kuntien omien arviointimenetelmien ohella ”Paikallisen ja seudullisen turvallisuusyhteistyön itsearviointilomaketta”, joka löytyy osoitteesta www.rikosten-torjunta.fi.

TURVALLISUUSVIESTINTÄ

Pohjois-Savon maakunnan turvallisuussuunnitelmas-ta tiedotetaan Pohjois-Savon liiton internet-sivuilla ja kunnat informoivat asukkaitaan kunta- tai seutukunta-kohtaisten turvallisuussuunnitelmiansa valmistuttua omilla internet-sivuillaan ja muilla sopiviksi katsomillaan tavoilla (mm. turvallisuusseminaarit ja vastaavat teematapahtumat).

Asukkaiden tavoittamiseksi kuntia suositellaan suunnittelemaan ja kehittämään turvallisuusviestintäänsä siten, että se voidaan sisällyttää osaksi kuntien yleistä viestintää.

LISÄTIETOJA

Järjestöt mukaan turvallisuussuunnitteluun -työkirja. Sisäasiainministeriö.

Pelottomat puistot, kodikkaat korttelit – Kaupunkien turvallisuusohjelma. Sisäasiainministeriön julkaisu 33/2010.

Pohjois-Savon liikenneturvallisuuskatsaus 2010. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (http://www.ely-keskus.fi/fi/tiedotepalvelu/2011/Sivut/ita_suomi_liikenneturvallisuuskatsaus.aspx).

Pohjois-Savon kuntien turvallisuussuunnitelmat (nähtävillä kuntien www-sivuilla tai osoitteessa www.rikosentorjunta.fi).

Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2011 – 2014 (nähtävillä osoitteessa www.pohjois-savo.fi).

Poikkihallinnollisen turvallisuustyön arviointi ja mitaaminen. Sisäasiainministeriön julkaisu 18/2009.

Tapaturmakatsaus 2010. Pohjois-Savon Pelastusalue. Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Tienviittoja pohjoissavolaiseen kylätoimintaan vuosille 2011 -2014 (<http://www.pohjois-savonkylat.info/portaali/fi/index.php>).

Turvallinen elämä jokaiselle. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Valtioneuvoston yleisistunto 8.5.2010.

Turvallisuus harvaan asutuilla alueilla – Tilannereportti 2009. Sisäasiainministeriön julkaisu 20/2009.

Turvallisuustutkimus 2009. Pohjois-Savon poliisi.

www.liikenneturva.fi

www.pohjois-savo.fi

www.rikosentorjunta.fi

www.turvallisuussuunnittelu.fi

LIITE

TURVALLISUUDEN HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ JA HANKEIDEOITA POHJOIS-SAVOSSA

- Arjen mieli -hanke (laatua ja suunnitelmallisuutta mielenterveys- ja päihdetyön arkeen)
- Avekki-hanke (koulutus- ja toimintatapamalli väkivallan ennaltaehkäisyyn ja hallintaan)
- Hyvinvointiteknologian hyödyntäminen asumisturvallisuuden parantamiseksi
- Ennaltaehkäisevät kotikäynnit ikääntyneiden luokse
- Etsivän nuorisotyön toiminta
- Joustava perusopetus - JOPO-luokka (koulupudokkaiden aktivointi)
- KASTE-hanke (lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishanke Itä- ja Keski-Suomessa)
- Katupartio toiminta
- Kotien ja pihapiirien turvatarkastukset
- Koulujen kriisi-/turvallisuu suunnitelmat
- Kuntalaiskeskustelut turvallisuusteemasta
- LÄHDE – Voimaa matkalle -hanke (nuorten syrjäytymisen ehkäisy)
- Paikallisen liikenneturvallisuustyöryhmän perustaminen
- Palvelujen alueellistaminen
- Puistojen turvaremontit
- Saattoaputoiminta vanhusten palveluihin
- Seniorineuvolatoiminta
- Turvakävelyt kaupunkien keskustoissa ja kylillä
- Turvallisuusfoorumit yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yritysten kanssa
- Uudet palvelumuodot, esim. jalkautuvat palvelut
- VAMU-hanke (Varhainen mukaantulo ikäihmisten arjessa)

POHJOIS-SAVON LIITON JULKAISULUETTELO

Sarja A

- A:1 Kunnallistalouden pitkän aikavälin kehitysnäkymistä Pohjois-Savossa,
 A:2 Varkauden seudun pohjoisosan seutukaava Varkaus, Leppävirta
 A:3 Saimaan Vuoksi, Venely ja vesimatka/Lähtökohtaselvitys
 A:4 Pohjois-Savon jätehuoltosuunnitelma
 A:5 Koillis-Savo. Ulkoilureittien yleissuunnitelma
 A:6 Maakuntasuunnitelma 2017 - Tavoitteet
 A:7 Koillis-Savon seutukaava. Ehdotus 14.6.1993.
 A:8 Lähetäänpäs käymään taululla. Satu Syrjälä: sosiaalityön suuntautumisvaihtoehdon pro gradu-tutkielma, Tampereen yliopisto 1993
 A:9 Lineaarikiikhyttimen sijaintipaikkatutkimus Pohjois-Savon alueella
 A:10 Pohjois-Savon kalastusmatkailu 2000
 A:11 Pohjois-Savon kehittämissuunnitelma 1995-1999
 A:12 Kyläkauppa muuttuu - Kyläkauppiin oheislukemisto
 A:13 Kirkollisiin rakennuksiin ja alueisiin liittyvät uhkatekijät Pohjois-Savossa
 A:15 Pohjois-Savon 6-ohjelma 1995-1999
 A:16 Pohjois-Savon 5b-ohjelma 1995-1999
 A:17 Alueellinen kehittäminen yrittäjyyden ja omatoimisuuden edistäjänä Savossa
 A:18 Sisä-Savon seutukaava. Ehdotus 9.6.1997.
 A:19 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2020
 A:20 Koillis-Savon seutukaava
 A:21 Pohjois-Savon kehittämissuunnitelma 1998-2000
 A:22 Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavan muutos, Leppävirta
 A:23 Korjataan yhdessä - Pohjois-Savon asuntokannan korjaustoiminnan edistämishankkeen loppuraportti
 A:24 Pohjois-Savon elintarvikealan kehittämissuunnitelma v. 2000-2006
 A:25 Pohjois-Savon Maakuntakuvitutkimus 2000
 A:26 Pohjois-Savo vuonna 2000 – nykytilanne ja aiempien maakuntasuunnitelmien tavoitteiden toteutuminen
 A:27 Pohjois-Savon matkailustrategia 2001-2006
 A:28 Pohjois-Savon hyvinvointiklusteri – TOIMINTAOHJELMA 2002-2006
 A:29 Pohjois-Savon ICT-yritysten toimintaympäristö
 A:30 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma v. 2020
 A:31 Sisä-Savon seutukaava
 A:32 Pohjois-Savon kulttuuriklusterin käynnistämiselvitys
 A:33 Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2003-2006
 A:34 PUHTAASTI PARASTA! Pohjois-Savon elintarvikealan kehittämissuunnitelma 2003-2010
 A:35 Euroopan unionin laajentamisen taloudelliset vaikutukset ja sen tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet Suomen pk-yrityksille
 A:36 Kuopion seudun maakuntakaavan rakennemallien vaikutukset
 A:37 Kuopion seudun maakuntakaavan rakennemallien palveluverkkoselvitys
 A:38 Kuopion seudun maakuntakaava – rakennevaihtoehtojen liikennejärjestelmät ja niiden vertailu
 A:39 Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategia
 A:40 Pohjois-Savon kulttuuriklusterin kehittämissuunnitelma
 A:41 Kuopion seudun maakuntakaava, yhdistelmä-rakennemallin vaikutukset
 A:42 Ylä-Savon seudun maakuntakaava
 A:43 Kuopion seudun kulttuuriympäristö seutukunnan vahvuudeksi
 A:44 Kuopion seudun maakuntakaava
 A:45 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2030
 A:46 Pohjois-Savon kulttuuristrategia
 A:47 Paikoillanne. Valmiina . . .
 A:48 Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2007-2010
 A:49 Pohjois-Savon kaupallinen palveluverkko 2006. Maakuntakaavan palveluselvitys
 A:50 Pohjois-Savon kaupallinen palveluverkko 2006. Kaupan keskus ja keh.mahd.
 A:51 Opetustoimen arviointiryhmän loppuraportti
 A:52 Leppävirran pohjoisosan VT5:n maakuntakaava. Ehdotus 28.5.2007.
 A:53 Sosiaali- ja terveyspalvelujen arviointiryhmän loppuraportti
 A:54 Pohjois-Savon matkailustrategia 2007-2013
 A:55 Energia- ja ympäristöteknologia (Pohjois-Savon liitto ja Savonia-akk)
 A:56 Euroyritykset kasvuhakuisia ja yhteistyökkyisiä
 A:57 PSMK:n selvityksiä: Moottoriturheilualaueet
 A:58 PSMK:n selvityksiä: Ampumarata-alueet
 A:59 Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelma: Kehittämishankkeista uusia toimintatapoja Pohjois-Savoon
 A:60 Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava

- A:61 Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma. Liikennestrategia 2008
 A:62 Pohjois-Savon tietohallintostrategia
 A:63 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma, maakuntastrategia
 A:64 Hyvästä parhaaseen. Perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen arviointiryhmän loppuraportti
 A:65 Opintietä ammattiin. Opetustoimen arviointiryhmän loppuraportti
 A:66 Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvitys, osa 2.
 A:67 Pohjois-Savon maakuntakaava 2030. Maakuntakaavaselustus
 A:68 Pohjois-Savon kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelikäytännöt 2010

Sarja B

- B:1 Pohjois-Savon Liiton kuntainliittosuunnitelma 1991-95, toimintasuunnitelma 1991 ja talousarvio 1991
 B:2 Pohjois-Savon Liiton kuntainliittosuunnitelma 1992-96, toimintasuunnitelma 1992 ja talousarvio 1992
 B:3 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1991
 B:4 Pohjois-Savon lähijalan kehitysnäkymät 1991
 B:5 Maakunnallisen kehittämisrahan seurantaraportti vuosilta 1989-91
 B:6 Pohjois-Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1991
 B:7 Pohjois-Savon Liiton kuntainliittosuunnitelma 1993-97, toimintasuunnitelma 1993 ja talousarvio 1993
 B:8 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1992
 B:9 Pohjois-Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1992
 B:10 Maakuntien ja kuntien muuttuva asema eurooppalaisessa yhteydessä - vaikutuksia Pohjois-Savoon
 B:11 Kuntayhtymäsuunnitelma 1994-98, toimintasuunnitelma 1994 ja talousarvio 1994
 B:12 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1993
 B:13 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 1993
 B:14 Pohjois-Savon liiton kuntayhtymäsuunnitelma 1995-1999, toimintasuunnitelma 1995 ja talousarvio 1995
 B:15 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1994
 B:16 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1994
 B:17 Savon Liiton kuntayhtymäsuunnitelma 1996-2000, toimintasuunnitelma 1996 ja talousarvio 1996
 B:18 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1995
 B:19 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1995
 B:20 Savon Liiton toimintasuunnitelma 1997, talousarvio 1997 ja taloussuunnitelma 1997-1999
 B:21 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1996
 B:22 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1996
 B:23 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1996,
 B:24 Maakuntarahen seurantaraportti 1994
 B:25 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1995
 B:26 Maakunnallisen kehittämisrahaston seurantaraportti vuosilta 1989-1995
 B:27 Savon Liiton toimintasuunnitelma 1998, taloussuunnitelma 1998-2000, talousarvio 1998
 B:28 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1997
 B:29 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1997
 B:30 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1997
 B:31 Toiminta- ja taloussuunnitelmia 1999-2001 sekä talousarvio 1999
 B:32 Pohjois-Savon kehitykseen vaikuttavat sektoripolitiikat ja aluekehityspolitiikka sekä alueen taloussosiaalinen tila
 B:33 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1998
 B:34 Savon Liiton toimintakertomus vuodelta 1998
 B:35 Työvoimatarpeen ja ammatillisen koulutuksen kohtaaminen Pohjois-Savossa 1998-1999, Faktat ja visiot -loppuraportti
 B:36 Osaaminen ja koulutustarve Pohjois-Savon yrityksissä ja toimipaikoissa
 B:37 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1998
 B:38 Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2000 sekä taloussuunnitelma 2001 - 2002
 B:39 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 1999
 B:40 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 1999
 B:41 Pohjois-Savon väliaikainen ammattikorkeakoulu – kokeilusta vakinaiseksi ammattikorkeakouluksi
 B:42 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 1999
 B:43 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma 2001 sekä talousarvion 2001 puitteet
 B:44 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 2000

- B:45 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2000
 B:46 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 2000
 B:47 Maakunnallisen kehittämisrahaston seurantaraportti vuosilta 1996-2000
 B:48 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2002 sekä taloussuunnitelma 2003-2004
 B:49 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2001
 B:50 Maakunnan kehittämisrahan seurantaraportti 2001
 B:51 Pohjois-Savon toimipaikkarekisteri 2001
 B:52 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2003 sekä taloussuunnitelma 2004-2005
 B:53 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2002
 B:54 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2004 sekä taloussuunnitelma 2005-2006
 B:55 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2003
 B:56 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2005 sekä taloussuunnitelma 2006-2007
 B:57 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2004
 B:58 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2006 sekä taloussuunnitelma 2007-2008
 B:59 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2006-2007
 B:60 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2005
 B:61 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2007 sekä taloussuunnitelma 2008-2009
 B:62 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunn. TOTSU 2007-2008
 B:63 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2006
 B:64 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2008 sekä taloussuunnitelma 2009-2010
 B:65 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2008-2009
 B:66 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2007
 B:67 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2009 sekä taloussuunnitelma 2010 - 2011
 B:68 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2009-2010
 B:69 Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2030 seurantaraportti syyskuu 2008
 B:70 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2008
 B:71 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2010 sekä taloussuunnitelma 2011-2012
 B:72 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2010-2011
 B:73 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2009
 B:74 Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2011-2014
 B:75 Maakuntaohjelman ympäristöselostus
 B:76 Pohjois-Savon liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2011 sekä taloussuunnitelma 2012-2013
 B:77 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TOTSU 2011-2012
 B:78 Pohjois-Savon liiton toimintakertomus vuodelta 2010

ISBN 978-952-5759-44-0

ISSN 1797-4402

ISBN 978-952-5759-45-7 (pdf)

Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisuuksuunnitelma 2011 – 2015

Pohjois-Savon liitto | Sepänkatu 1 A, PL 247, 70101 KUOPIO | Puh. (017) 550 1400
Fax (017) 550 1428 | www.pohjois-savo.fi | Kotipaikka: Kuopio

